

«By- og senterutvikling i flersenterkommunen»

1. Oppsummering
2. Prosjektet – og overordnede mål for den nye kommunen
3. Måloppnåelse i selve prosjektet
  - Posisjon i regionen
  - Næringsområdene
  - Senterutvikling og bibliotekenes rolle
  - Samarbeidsrutiner og –systemer
  - Kontakt med næringslivet
  - Informasjons- og profileringsarbeid
  - Planlegging
4. Aktiviteter
5. Organisering, regnskap og finansiering
6. Veien videre

Oppsummering

Byregionsprosjektet i «3K – Holmestrandregionen» har hele tiden vært tett knyttet til kommunereformen. Da programmet startet, var det fire kommuner med i vårt prosjekt. Nå når vi avslutter er det to: Re kommune har gått ut av samarbeidet fordi de skal slå seg sammen med Tønsberg i 2020, og Hof og Holmestrand har blitt slått sammen fra 1.januar 2018. Rent formelt er det nå derfor Sande og Holmestrand som er med – sistnevnte inkludert det som var Hof fram til 31.desember 2017.

Prosjektets viktigste resultater har vært:

- Prinsippet om å utvikle en «flersenterkommune» har blitt en omforent strategi som ligger til grunn for politisk plattform og fellesnemndas arbeid.
- Den nye kommunen er i ferd med å gjennomføre en stor satsing på bibliotekene som møteplass og hjerte i tre tidligere kommunesentre
- Det er etablert en proaktiv næringstjeneste i nye Holmestrand som vil være et grunnlag å bygge næringsutviklingsarbeidet i den kommunen på.
- Det er gjennomført en lang rekke profilerings- og informasjonsaktiviteter som har bidratt til at kommunene har blitt mer synlige i regionen.
- Kontakt mellom næringsliv og kommune er etablert og formalisert
- Antall bedrifter som er organisert i næringsforeningen har økt betydelig, og arbeidet med å samle næringsdrivende på tvers av de tidligere kommunegrensene er godt i gang
- Byregionsprosjektet har bidratt til at vi har fått en posisjon i Osloregionen og næringsrettede nettverk i Vestfold.

Koblingen til kommunereformen har hatt fordeler og ulemper. Fordelen er at mål og strategier vi har utarbeidet gjennom byregionsprogrammet er tatt inn i sammenslåingsprosessen, og ved det fått både bredere forankring og bedre muligheter til realisering enn om de bare hadde vært mål i et tidsavgrenset prosjekt. Vårt prosjekts hovedpremiss har vært å utvikle den nye kommunen som en «flersenterkommune», uten et stort senter som lokomotiv for omlandet, men med flere sidestilte sentre der handel, service og aktiviteter skal være grunnlaget for et godt lokalsamfunn. Denne «grunntanken» er nå et omforent prinsipp som styrer politiske beslutninger om by- og senterutvikling. Vi har også etablert en enighet om å gi bibliotekene en utvidet og mer samfunnsutviklingsrettet rolle. Dette er tatt inn i den politiske plattformen for den sammenslåtte kommunen, og bibliotekene utvikles med den nye rollen som utgangspunkt.

De opprinnelige samarbeidspartnerne i byregionsprosjektet var Holmestrand, Hof og Re. Disse tre kommunene hadde interkommunale samarbeid på en rekke fagfelt, og utarbeidet fra 2011 – 2016 kommuneplanen sammen. Byregionsprosjektet ble dermed en naturlig videreføring av et påbegynt samarbeid. For Sande ble det litt annerledes, ettersom deres interkommunale samarbeid i betydelig grad var (og delvis er) rettet mot Drammensregionen.

Ulempen med å være tett knyttet til – og assosiert med – kommunereformen, er at det blir litt uklart hva som skjer i prosjektet, og hva som skjer i prosjektorganisasjonen for sammenslåing. Byregionsprosjektet også har vært påvirket av de utfordringene vi har støtt på i forbindelse med selve

sammenslåingen. Når det er politisk uenighet på et overordnet nivå, påvirkes selvsagt også et prosjekt som dette. Som den eneste sammenslåingen i landet, skal vår skje i to faser. Hof og Holmestrand ble slått sammen 1.januar 2018, mens sammenslåingen med Sande ikke skal skje før ved årsskiftet 19/20. For å unngå at for mange saker blir behandlet to ganger, er det opprettet flere midlertidige løsninger for organisering og arbeidsoppgaver. Beslutningene om lokalisering av kommunale arbeidsplasser har vært tatt fortløpende, – og dette påvirker til en viss grad arbeidet med konkretiseringen av «flersenter»-prinsippet som byregionsprosjektet skal være med på å realisere. F.eks ble bruken av det tidligere kommunehuset i Hof ikke avklart før sommeren 2018.

Helt oppunder Stortingets behandling av reformen i juni 2017 ble det tatt et initiativ til en ny behandling av selve sammenslåingen i Sande. Flere av partiene ønsket å avbryte sammenslåingsprosessen med Hof og Holmestrand, og heller vende seg mot Drammen. Ved avstemning i kommunestyret, ble resultatet at 13 representanter holdt fast på sammenslåingen sørover med Hof/Holmestrand, mens 12 stemte for Drammen. Vinteren 2018 var det fylkestilhørighet som var på det politiske sakskartet. Kommunestyrene i Sande og Holmestrand gjorde her forskjellige vedtak: Sande vedtok et ønske om å gå over til Viken med en stemmes overvekt, mens kommunestyret i «nye» Holmestrand ville bli i Vestfold/Telemark. (Mot en stemme). Både arbeidet med sammenslåingen av de ulike kommunale tjenestene og disse rundene med vurdering av om sammenslåingen faktisk var det rette, krever både tid og oppmerksomhet fra politikerne, og har betydd at felles fokus på samfunnsutvikling ikke har blitt så høyt prioritert i byregionsprosjektets siste fase. Mye av det vi hadde planlagt å jobbe med i 2018 vil derimot komme på dagsorden i 2019.

Overordnede mål – relatert til prosjektets aktiviteter

I den justerte prosjektbeskrivelsen fra februar 2017 er prosjektets hovedmål formulert slik: *Prosjektet «By – og stedsutvikling i flersenterkommunen» skal bidra til å realisere flere av målene i den politiske plattformen for sammenslåing av Hof, Holmestrand og Sande* . De aktuelle målene fra den politiske plattformen må derfor vurderes enkeltvis og samlet.

1. Den nye kommunen blir porten til Vestfold for alle som kommer nordfra – og skal være en aktiv deltaker i nettverk i Osloregionen
2. Næringsområdene Hanekleiva, Bentsrud og Rønneberg styrkes og videreutvikles
3. Den nye kommunen skal ha en tett og effektiv kontakt med næringslivet – både det som er organisert i næringsråd og – foreninger og med enkeltbedrifter. Det skal legges til rette for at næringsliv, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner bidrar aktivt i by- og stedsutvikling.
4. Sentrene i kommunen skal styrkes og utvikles - med ulike tjenester og tilbud
5. Biblioteket får en sentral funksjon som møteplass for innbyggere, frivillige organisasjoner, næringsliv og kommunen. I de tidligere kommunesentrene der det ikke lenger blir rådhus er det naturlig å se på mulige samlokaliseringer mellom bibliotek og andre servicefunksjoner. I denne sammenheng må det vurderes hvordan en slik utvidet bibliotekjeneste best kan løses, herunder etablering av nytt bygg kombinert med salg av deler av kommunens eiendomsmasse i Hof sentrum.
6. En offensiv satsing på by og stedsutvikling og vår geografiske plassering gir økte muligheter for spennende og konstruktive allianser i flere retninger.
7. Den nye kommunen skal være en aktiv deltaker i nettverket «Osloregionen», Verdiskapingsinitiativet, START i Vestfold, og relevante nettverk i Drammensregionen.

Til mål 1:

Prosjektleder for byregionsprogrammet/nærings sjefen har blitt med i nettverket for næringsansvarlige i Vestfold og gruppa for verdiskaping og profilering i Osloregionen.

I 2017 deltok Holmestrand, Hof og Sande med en stor stand på Oslo Urban Arena, og utarbeidet i den forbindelse en felles brosjyre som presenterte både nærings- og boligprosjekter. I 2018 ble Holmestrand invitert til å delta med en presentasjon under en av parallellsesjonene på Oslo Urban Arena, og Osloregionen la en av sine work-shops om internasjonal markedsføring hit.

Til mål 2:

Næringsområdet i Hanekleiva er under utbygging, og det planlegges en stor utvidelse. Området er spilt inn som et sentralt satsingsområde i den kommende regionale arealplanen for Vestfold. På Bentsrud er deler av området gjort om til areal for «annen handel», og her er reguleringsarbeidet i sin slutfase. På motsatt side av E18 har det kommet en løsning mht hvem som skal utvikle området, og det er varslet planoppstart for detaljregulering. For næringsområdet på Rønneberg har vi funnet en god løsning på tilkomst/ny rundkjøring. Denne er avgjørende for at området kan videreutvikles. Finansiering er nå på plass, og detaljprosjektering gjøres av Statens Vegvesen.

Den nye kommunen har blitt med i en regional satsing på en felles arealguide, og har med det bedre muligheter til å ha en mer oppdatert markedsføring av ledige næringsarealer i framtida.

Til mål 3:

Se under «aktiviteter». Kontakt med næringslivet er etablert både i et formelt organ og i det løpende arbeidet fra dag til dag.

Til mål 4 og 5

Det er åpnet nytt bibliotek i Holmestrand, og det er prosjektert nytt flerbrukshus i Hof sentrum. Biblioteket i Holmestrand inkluderer lokaler der kommunestyret og andre politiske møter blir holdt. Det er lagt til rette for utstillinger, visninger, små teaterforestillinger og konserter – både inne og ute. Biblioteket har også innført «meråpent», og har aktiviteter på kvelder og helger. I Sande ligger også biblioteket i sentrum, og er tillagt en sentral rolle i sentrumsplanen som nylig er utarbeidet. Bibliotekene er i ferd med å få den rollen både byregionsprosjektet og den politiske plattformen for sammenslåing har lagt opp til: møteplass, integreringsarena, samlingssted på tvers av generasjoner osv. Det som fortsatt gjenstår er å gi bibliotekene en tydeligere rolle i selve næringsutviklingsarbeidet.

I byen Holmestrand og sentrene Sande og Hof legges det opp til boligbygging, bedre parkeringsløsninger og kraftsamling av aktiviteter og servicetilbud. Det er gjort store grep ifht å øke fortettingen, samtidig som en har en løpende diskusjon om hvordan dette skal skje med kvalitet. I regi byregionsprogrammet er det gjennomført en work-shop med Erling Dokk Holm der moderne byutvikling var satt på agendaen. I prosjektets avsluttende fase utarbeider vi en mulighetsstudie for deler av Holmestrand sentrum som vil få stor betydning for beslutningene som skal tas i årene som kommer. Både i Holmestrand og Sande er det nå vedtatt å flytte fylkesveien som til nå har vært til hinder for en moderne by- og senterutvikling. I Holmestrand er denne ferdig regulert og finansiert, mens det fortsatt gjenstår noen elementer før alt er på plass i Sande.

Til mål 6 og 7:

Den nye Holmestrand kommune er synlig i en rekke sammenhenger, og vi ser effektene av det. Det kommer andre kommuner på studiebesøk, vi blir nominert til priser (Finale i «Årets sentrum», «Statens mest attraktive by»). I år til finalen i «Vakreste veier» - ikke ennå avgjort. Vi opplever en økende interesse fra studenter som skriver oppgaver, fra bedrifter og fra pressen. Dette arbeidet har vi ikke sett slutten på, og kommunens nyansatte kommunikasjonsrådgiver vil videreføre mye her.

Aktiviteter

Kontakt med næringslivet	<p>Nye Holmestrand har opprettet et kontaktutvalg mellom kommunen og næringsforeningen som møtes jevnlig. Utvalget er formalisert gjennom vedtak i kommunestyret, og skrives referat fra møtene. Nærings sjefen er sekretær.</p> <p>I Sande har kommunen møte og talerett i styremøter i Sande Næringsråd</p> <p>Ordfører og/eller nærings sjef har et fast punkt på programmet i næringsforeningens frokostmøter</p>
Senterutvikling	<p>Nytt bibliotek ble åpnet i Holmestrand i juni 2017 – er utformet slik at det legger til rette for mange aktiviteter for alle aldersgrupper. Kommunestyret og de politiske utvalgene har møtene sine her. Konserter og teaterforestillinger, debattmøter osv.</p> <p>Det ble lagt inn 30 millioner i økonomiplanen for nye Holmestrand til nytt aktivitetshus – inkl bibliotek – i Hof. Forprosjektet for nytt flerbrukshus har fått utarbeidet tegninger, og fram til årets budsjett er det en prosess der det vurderes om flere aktiviteter kan få plass. Dagens bibliotek i Hof har fått flere oppgaver som innbyggjerservice og førstelinjetjeneste til det nye bygget står ferdig. Områdeplanen for Sande sentrum har lagt inn biblioteket i en sentral rolle og plassert midt i sentrum. Videre arbeid med planene i 2018</p> <p>Prosjektet «Blomstrende by – spiselig kommune» ble startet sommeren 2017 i et samarbeid med næringslivet i Holmestrand og Sande. Medfinansjør er Fylkesmannen i Vestfold</p> <p>Prosjektet «Spleiselag for ei lysende jul» ble utvidet til offentlige bygg i Hof og Sande i 2017. Utvides nå i 2018 til private i Sande. Denne høsten vil hele den kommende kommunen være med.</p> <p>Seminar om byutvikling med Erling Sökk Holm sommeren 2017. Politisk sak om en mulighetsstudie våren 2018, og arbeidet med denne studien pågår nå. Ungdomsråd, utbyggere, seilforening, småbåthavna og handelsstanden er deltakere. Konsulentselskapet Space Group er engasjert til å skrive studien.</p> <p>Frokostmøter om områdeplan og senterutvikling i Sande i regi næringsrådet. Lansering av prosjektet «Stolt av Sande» med en rekke arrangementer og et spleiselag for å få lyssatt trærne i sentrum vinterstid.</p>

	<p>Noah – som driver sin virksomhet på Langøya – har investert i en ny tomt i den sørlige delen av Holmestrand. De vil i løpet av relativt kort tid flytte sine fergeavganger til den nye kaia, og dermed avlaste sentrum for flere tusen trailerlass i året. Den nye kaia kan også bli et alternativ for ASKO for å dekke deres behov for å frakte varer fra sentrallageret i Vestby til regionallageret de nå bygger i Sande. Dette arbeidet samkjøres med mulighetsstudien for Hakan/Krana-området, og åpner for en mer helhetlig planlegging av de deler av Holmestrand sentrum som ennå ikke er modernisert og utbygget.</p>
<p>Profilering</p>	<p>Utarbeidelse av felles «nappekart» til rasteplasser langs innfartsveiene</p> <p>Utarbeidelse av felles brosjyre «Hva skjer i 2017» var et eksperiment. Den ble delt ut på spisesteder, bensinstasjoner, havnekontoret osv. Brosjyren ble videreført i 2018, og da ble den også distribuert til alle husstander i den kommende kommunen. Den inneholdt bl.a en kalender over forskjellige arrangementer, og målet var at folk fra ulike deler av kommunen besøker hverandres arrangementer.</p> <p>Felles deltakelse på Oslo Urban Arena 2017 med en stor stand som presenterte utbyggings- og utviklingsprosjekter i alle tre kommuner</p> <p>Felles presentasjonsbrosjyre i samarbeid med næringslivet til bruk under Oslo Urban Arena 2017</p> <p>Deltakelse på en av parallellsesjonene under Oslo Urban Arena i 2018 – fokus på grønn mobilitet og byutvikling.</p> <p>Osloregionens work-shop om profilering og markedsføring i Vestfold ble lagt til Holmestrand. Nye Holmestrand har blitt med i samarbeidsprosjektet Oslo Brand Alliance.</p>
<p>Gründer- og etablererveiledning</p>	<p>Saksutredning og politisk behandling av innmelding av Sande i START i Vestfold - tilsvarende utmelding av etablerertjenesten i Drammensregionen. Etablerere og gründere i Sande får nå veiledning og kurs via START.</p> <p>Deltakelse i «Grunderuka» for 2017 med et arrangement tilpasset landbruks- og opplevelsesnæringen i den sammenslåtte kommunen</p> <p>Aktiv markedsføring av kurs i START-regi overfor alle registrerte nye bedrifter i den sammenslåtte kommunen.</p>
<p>Planlegging</p>	<p>Aktiv deltakelse i revideringen av den regionale planen for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) i Vestfold</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plansjefer og næringssjef i faglige nettverk og arbeidsgrupper • Rådmenn i styringsgruppe • Ordførere i referansegruppe <p>Reguleringsplan for vegløsning gjennom Holmestrand sentrum – inkl. finansiering av flytting av FV 900</p> <p>Områdeplan for Sande – inkl. flytting av FV 313</p> <p>I regi av prosjektet ble det utarbeidet en næringsplan med hovedvelt</p>

	<p>på aktiviteter og tiltak. Over 100 personer fra næringsliv, foreninger og lokale partilag deltok i prosessen. Høyskolen (nå Universitetet) i Sørøstnorge deltok, og det samme gjorde representanter fra Vestfold fylkeskommune</p> <p>Arbeid med kunnskapsgrunnlag i forkant av kommuneplanprosessen i den nye kommunen igangsettes på nyåret i 2019.</p> <p>Plan, bygg og geodata-avdelingene er slått sammen fra våren 2018. Holmestrand er vertskommune, og avdelingen har fått kontorer på rådhuset i Sande.</p> <p>Den nye kommunen har blitt med i en regional satsing for å kunne profilere næringsområder mer aktivt. Prosjektet «Arealguiden» ble lansert høsten 2018, og vil bli videreutviklet i 2019.</p>
Næringsområder	<p>Reguleringsplanprosess for Holmestrand Handelspark har krevd aktiv deltakelse underveis fra nærings sjef og næringsforening. I skrivende stund er høringsrunden avsluttet, og det jobbes med annengangsbehandlingen i de politiske utvalgene. Vil kunne gi et betydelig antall arbeidsplasser når det kommer i gang utbygging Næringsområdet i Hanekleiva foreslås utvidet gjennom RPBA-prosessen. Eksisterende område bygges nå ut, med flere tunge og profesjonelle bedrifter - i første rekke ASKO. Reguleringsarbeidet for eksisterende områder er gjennomført.</p> <p>Rekkefølgebestemmelsene for Rønneberg næringsområde i Hof krever at det bygges en ny rundkjøring i det s.k Dokkakrysset. Den sammenslåtte kommunen har fått 5 millioner ekstra kroner fra KMD til infrastrukturiltak, og bruker 4 av dem på dette krysset. I 2017 ble de nødvendig vedtak fattet i fylkeskommune og kommune. Krysset blir prosjektert av Statens Vegvesen i 2018, og bygging er planlagt til våren 2019. Vil bety at en stort næringsområde i de minst sentrale delene av den sammenslåtte kommunen kan utvikles.</p>
Reiseliv	<p>Jernbanesporet er lagt inn i en lang tunnel nord for Holmestrand på veien mot Sande. På det nedlagte sporet har de to kommunene etablert et felles prosjekt for å anlegge en turvei. Turveien ble ferdig finansiert og prosjektert i 2017, og anleggesarbeidet påbegynt. Åpning i november 2018. Turveien vil bli et viktig bidrag i å øke den sammenslåtte kommunens besøksattraktivitet.</p> <p>Det forberedes en politisk sak om innmelding i Visit Vestfold fra 2019</p>
Skole/utdanning	<p>Vestfold fylkeskommune vedtok i 2017 å starte et utredningsarbeid for å vurdere om de to videregående skolene i Sande og Holmestrand bør slås sammen. De to kommunene bidrar i utredningsarbeidet. Det kan komme en avklaring allerede i forbindelse med budsjettvedtaket i fylkeskommunen for 2019.</p> <p>Flere samarbeidsprosjekter med Holmestrand vgs gjennomført i 2017. Næringslivsdag våren 2017, samarbeidsmøter med rektor, bidrag til utarbeidelse av presentasjonsbrosjyre.</p>

	Studiebesøk fra NTNU i to dager – Holmestrand som case for masterstudenter i arkitektur og samfunnsplanlegging. Næringsssjef, plansjef og utbyggere stilte som innledere og gruppeledere.
--	---

Organisering

På grunn av alle uklarhetene rundt sammenslåingsprosessen – spesielt ifht Sande – har byregionsprosjektet blitt plassert i den ordinære «linja» framfor å ha en egen prosjektorganisasjon. Næringsssjefen i Holmestrand har vært prosjektleder, har rapportert direkte til rådmannen, og har hatt prosjektplanen for byregionsprogrammet og næringsplanen som ble laget tidlig i programperioden som styrende dokument for sine aktiviteter. Prosjektleder var i tillegg sekretær for arbeidsgruppa som utarbeidet den politiske plattformen for sammenslåingen. Næringsforeningens daglige leder har vært viktig samarbeidspartner, og representanter for næringsforening i tillegg til ordfører og rådmann har deltatt på de nasjonale samlingene i programmet.

Som et resultat av arbeidet som er gjort med byregionsprosjektet, er den nye kommunen klar på at den skal ha en næringsoffensiv holdning, og styre etter en todelt vekststrategi: legge til rette for at folk vil komme hit og bo her, i tillegg til å satse på arbeidsplasser.

Regnskap og finansiering

Regnskapet er lagt ved rapporten. Det er Holmestrand kommune som har stått for egenandelen i prosjektet – bl.a på grunn av de usikkerhetene som har vært rundt kommunereformen. Det er søkt om midler til delprosjekter som vil fortsette etter at programmet nå er ferdig fra Fylkesmannen i Vestfold.

Avslutning og konklusjon

Flersenterkommunen er etablert som et forpliktende prinsipp for den nye kommunen. Det innebærer en aktiv satsing i alle de tre tidligere kommunesentrene. Bibliotekene har fått formulert en ny og utvidet rolle i samfunnsutviklingen, og er i ferd med å finne form og fasong på det i praksis. Nytt bibliotek er bygget og åpnet i Holmestrand, finansiert og tegnet for Hof og lagt inn i sentrumsplanen i Sande. Den sammenslåtte kommunen har etablert en permanent næringstjeneste som inkluderer et aktivt profileringsarbeid, deltakelse i ulike nettverk, systematisk samarbeid med næringsforeningen og etablerertjenester gjennom START i Vestfold. Antallet nyetablerere er stigende, og kvaliteten på prosjektene er stadig bedre. Det er etablert (og formalisert) et samarbeid med NAV for personer med dagpengerettigheter som ønsker å starte sin egen næringsvirksomhet.

I den politiske plattformen for den kommende kommunen er det utformet en todelt vekststrategi som understreket behovet for å satse på næringsutvikling i tillegg til boligbygging, og vi er i ferd med å bli en tydeligere stemme i nordre del av det kommende storfylket Vestfold/Telemark – som vil bli porten mot hovedstadsregionen.

Byregionsprogrammet har vært en viktig bidragsyter for oss, både når det gjelder det rent økonomiske, men også som et sted å hente kunnskap, samtalepartnere og gode ideer.